BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

Dergimizin ana hedefi; bilimsel normlara ve bilim etiğine uygun, nitelikli ve özgün çalışmaları titizlikle değerlendirerek, düzenli aralıklarla yayımlanan ve sosyal bilimler alanında tercih edilen öncelikli dergiler arasında yer almaktır.

Dergiye gönderilen yazılar, derginin yazım kurallarına uygun biçimde hazırlanmalı ve değerlendirme sürecine girmek üzere http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi adresine gönderilmelidir.

Sahibi/Balıkesir Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına:
Prof. Dr. Oya Aytemiz SEYMEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Yard. Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU

Editörler:
Prof. Dr. Mehmet AÇA
Prof. Dr. Tamer BOLAT

Yardımcı Editörler:
Yard. Doç. Dr. Sadet MALTEPE
Yard.Doç.Dr.Barış ERDEM
Yard.Doç.Dr.Oya İnci BOLAT

Dergi Sekreteryası:
Enstitü Sekreteri Güler ASLAN
Arş. Gör. Bayram ŞAHİN
Arş. Gör. Nuray TETİK
Öğr. Gör. Şahin Zengin (E-Dergi Sorumlusu)

Yayın Kurulu:
Prof. Dr. Oya Aytemiz SEYMEN (Enstitü Müdürü)
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT
Prof. Dr. Ali DUYMAZ
Prof. Dr. Edip ÖRÜCÜ
Prof. Dr. Nevin SAYLAN
Prof. Dr. Tamer BOLAT
Prof. Dr. Mehmet AÇA
Yard. Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU
Yard. Doç. Dr. Sadet MALTEPE
Yard. Doç. Dr. Barış ERDEM
Yard. Doç. Dr. Sadet MALTEPE

İLETİŞİM

Balıkesir Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Çağış Kampusu Balıkesir TÜRKİYE

http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi
sbedergi@balikesir.edu.tr
Tel: 0.266.6121407/1401/1405

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi aşağıdaki veri tabanları tarafından taranmaktadır:

- DOAJ Directory of Open Access Journal
- MLA Modern Language Association
- Ebscohost
- Index Copernicus

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından Aralık ve Haziran aylarında olmak üzere yılda iki kez yayımlanan hakemli bir dergidir. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yayımlanan yazılardaki görüş ve düşüncelerden yazarları sorumludur. Derginin her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazılar kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Baskı Hazırlık:

Detay Anatolia Akademik Yayıncılık
Adakale Sokak 14/1 Kızılay-Ankara, Tel: 0312 434 09 49-Faks: 0312 434 31 42
www.detayyayin.com.tr - e-posta: detayyay@ttmail.com

SINIF VE BRANŞ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF KURALLARININ BELİRLENMESİ VE UYGULANMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Comparing Elementary and Branch Pre-service Teachers' Opinions About Determining and Performing Classroom Rules

Selma GÜLEÇ* **Gönül Onur SEZER**** **Pınar Bağçeli KARAMAN*****

ÖZ

Problem: Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarda gelişebilme ile ülke insanlarının sahip oldukları eğitimleri arasında büyük bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilere çok küçük yaşlardan itibaren bilgi-beceri yanında toplumsal ve örgütsel yaşamın gerekli kıldığı ilke, kural, davranış ve tutumlar sınıf ortamında kazandırılabilir.

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı; "Sınıf Yönetimi" dersini alan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi ve karşılaştırılmasıdır.

Yöntem: Bu çalışma 2006–2007 eğitim-öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne devam eden, "Sınıf Yönetimi" dersini alan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin tespit edilip karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya 61sınıf öğretmen adayı, 61 branş öğretmen adayı olmak üzere toplam 122 öğrenci katılmıştır. Veri toplamak amacıyla Kişi (2003), tarafından "İlköğretim Birinci Kademede Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Kurallarını Oluşturmada ve Uygulamada Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi" konulu yüksek lisans tezinde uygulanan anketten yola çıkılarak hazırlanan "Sınıf Ve Branş Öğretmen Adaylarının Sınıf Kurallarının Belirlenmesi Ve Uygulanmasına İlişkin Görüşleri" anketi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde yüzde, frekans dağılımlarından ve Kay-kare tekniğinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Sınıf ve branş öğretmen adayları sınıf kurallarının öğretim yılı başında birkaç hafta içinde oluşturulması gerektiğini belirtmektedirler. Yapılan çalışmada, öğrencilerin söz almadan konuşmama, sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme, doğru söyleme ve sınıfta uygun olmayan yer ve zamanda konuşmama ile ilgili kural oluşturmayı "Önemli" olarak seçtikleri tespit edilmiştir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının kuralları yazılı olarak velilere gönderme görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer bir deyişle, branş öğretmen adayları sınıf öğretmen adaylarına göre kuralları yazılı olarak velilere gönderme görüşünü daha çok önemsedikleri belirlenmiştir. Yapılan çalışmada, sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları doğru davranışın oluşmasında etkili olamıyorsa, öğrenciler kural cümlesini anlamıyorsa ve farklı kurallara ihtiyaç olduğunda değiştireceklerini belirtmişlerdir.

Tartışma ve Sonuçlar: Sınıf ve branş öğretmen adayları sınıf kurallarının öğretim yılı başında birkaç hafta içinde oluşturulması gerektiğini belirtmektedirler. Kurallar ilk hafta her gün, ikinci haftada üç gün, daha sonraki haftalarda haftada bir gün gözden geçirilmelidir. Çalışmada, sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının kuralları hem yazılı hem de sözlü olarak ifade edecekleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları öğrencilerin tümünün sınıfta oluşturulan kuralları bilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Başka bir ifadeyle, branş öğretmen adayları sınıf öğretmen adaylarına oranla daha çok sınıf kurallarını zümre öğretmenlerin belirlemesini ve diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıfında uygulama görüşlerini daha çok benimserken, sınıf öğretmen adayları ise branş öğretmen adaylarına göre, velilerin istek ve beklentilerine uygun kurallar oluşturma görüşünü daha az tercih edeceklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf kuralları, sınıf öğretmen adayı görüşleri, branş öğretmen adayı görüşleri

* Yrd. Doç. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, email:sgulec@uludag.edu.tr
** Araş. Gör. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, email:gonulonur@uludag.edu.tr
*** Araş. Gör. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, email:pinarbag@uludag.edu.tr

ABSTRACT

Problem: There can be found some relations between education and social, cultural, economic and technological issues. Thus, everybody lives by rules. In classrooms, teachers need rules to provide the interaction.

Research Aim: In this survey, it was aimed to determine and compare the elementary and branch pre-service teachers' opinions about determining and performing classroom rules.

Methods: This survey was conducted in the 2006–2007 academic year with the students who had taken the course of Classroom Management at the Department of Education at Uludag University. A total of 122 pre-service teachers among whom 61 were elementary pre-service teachers and 61 were branch pre-service teachers participated. The "Elementary and Branch Pre-Service Teachers' Opinions about Determining and Performing Classroom Rules" questionnaire was used as the data gathering tool in the study. The questionnaire consists of 14 questions. In the analysis of data, the percentage, frequency and chi-square were used .

Results: The results of the study showed that the elementary and the branch pre-service teachers would establish the classroom rules during the first few weeks of an academic year. The elementary and branch pre-service teachers would establish rules about obtaining permission before starting to talk, taking care of classroom and environment cleaning, not making noise and telling the truth.

However, some differences were found between the elementary and branch pre-service teachers. The branch pre-service teachers are more inclined to write and send rules to students' parents than the elementary pre-service teachers are. In addition, the branch pre-service teachers would prefer more often than the elementary pre-service teachers would that department teachers determine the classroom rules and they are more open to adopt and perform the rules which are already performed efficiently in other classes. Nevertheless, the elementary pre-service teachers seem more inclined to compose classroom rules in consideration of parents' opinions, expectations and desires.

Discussion: The results of this study suggest that the students displaying misbehavior, which is acquired in family and environment and exhibited in classrooms, and having students from different environments in the same classroom create the problems in maintaining rules. The elementary and branch pre-service teachers, who study in the Departments of Education, may do projects about classroom management in their school experience courses. Thanks to that, they would not encounter that many types of misbehavior. Some new studies can be made with the aim of improving the communication between schools and Departments of Education.

Key Words: Classroom rules, elementary and branch pre-service teachers' opinions.

1. GİRİŞ

Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarda gelişebilme ile ülke insanlarının sahip oldukları eğitimleri arasında büyük bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim, insanın doğuşuyla başlayıp ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Eğitim süreci, toplumda bireylerin nitelikli yetişmesi görevini üstlenmiştir. Eğitim, en genel anlamıyla, "Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk,1993, s. 12). Bu süreçte kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla bireylerin şekillendiği yer eğitim sisteminin en alt birimi olan sınıf ortamlarıdır (Sarıtaş, 2000).

Sınıf, öğretimin gerçekleştiği çekirdek merkezdir. Sınıflar öğretmen ve öğrencinin karşı karşıya kaldığı, öğretme ve öğrenmenin gerçekleştiği ortamlar olarak tanımlanmaktadır (Çakmak,2000). Sınıftaki her öğrenci kendine özgü hazırbulunuşluk düzeyine, öğrenme hızına, öğrenme biçimine, beklentilere ve farklı duygusal özelliklere sahiptir. Ancak sınıfta birlikteliğe, etkileşime ve sosyalleşme sürecine bağlı olarak öğrencilerin ortak bir sınıf kültürü geliştirmeleri gerekmektedir (Turan, 2004). Öğrencilere çok küçük yaşlardan itibaren bilgi-beceri yanında toplumsal ve örgütsel yaşamın gerekli kıldığı ilke, kural, davranış ve tutumlar sınıf ortamında kazandırılabilir. Örgün eğitimin temel öğeleri olarak kabul edilen öğrenci, öğretmen, ders planı, eğitim programı, öğretim süreci, öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri gibi birçok öğe sınıfta birlikte yer alır. Öğretmen bu

öğeler arasında anlamlı ve sürekli bir eşgüdüm sağlamak için sınıf yönetimi konusunda yeterli olmak zorundadır (Sarıtaş, 2000).

Sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve sınıfın öğrenme ortamını göz önüne alarak, öğretimin planlanmasını, yararlı etkinlikler kullanılarak öğretimin en üst düzeye çıkarılmasını ve öğrencilerin kişisel uyum sorunlarıyla uğraşılmasını sağlamaktadır (Brophy, 1988). Doyle'ye (1986) göre de, sınıf yönetiminin tanımı şöyle yapılmıştır: "İçinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli imkân ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının, kurallarının sağlanması ve sürdürülmesine sınıf yönetimi denilmektedir" (Akt. Ök, Göde ve Alkan, 2005).

Sınıfın iyi yönetilmesinin en geçerli ve güvenli yolu sınıfta disiplini sağlamaktan geçmektedir. Disiplin bir kurallar dizisinden oluşmaktadır (Aytekin, 2000). Sınıftaki ilişkilerin karmaşıklığı, bu ilişkileri kural koyarak düzene sokmayı gerekli kılmaktadır (Brophy,1988). Kurallar, ilişkilerin etkili ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde kullanılan yazılı veya yazısız düzenlemeler bütünüdür (Erdoğan, 2005). Ancak sınıfın temel öğesi olan öğrencilerin dışlandığı ortamlarda kuralların etkili olması beklenemez. Bu nedenle kural koymada önemli olan öğretmen ve öğrencilerin ortak olarak kuralları belirlemesidir (Aydın, 1998).

Kuralların doğru olarak ifade edilmesi, öğretmenin yansız olmasını sağlamakta, ödül ve cezayı kişisellikten çıkarmakta, kabul edilebilir hale getirmektedir. Aynı zamanda, öğretmenin karar verme gereksinimini, öğrencinin de yönlendirme aramasını azaltmaktadır. Kuralların aşırı katılıkla izlenmesi ise, tekdüzelik, can sıkıntısı hatta haksızlık yaratmakta, değişik durumlarda gösterilmesi gereken esnekliği önlemekte, ilişkileri mekanikleştirmekte, morali düşürüp sınıf iklimini bozabilmektedir (Başar, 2006).

Öğretmenin görevi, esnek yapılandırılmış bir karar sürecinin oluşturulmasını sağlamaktır. Öğretmen ve öğrencilerin birlikte oluşturacağı kurallar, doğabilecek sorunlara veya belirsizliklere karşı önceden alınmış kararları içerdiği için sınıf içi yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır (Aydın, 1998).

Oluşturulan kuralları soyut semboller olan sözcüklerle tartışmak yerine, birlikte uygulayarak, yaşayarak benimsetmek gerekmektedir. Kuralların nedenleri öğrencilerin anlayabilecekleri şekilde eylemlerle ve somut olarak açıklanmalıdır. Öğretmenler kuralları kendileri de uygulayarak iyi bir model olmalıdır (Senemoğlu, 2005). Belirlenen kurallar, basit, kolaylaştırıcı ve anlaşılır olmalı, az sayıda kural hazırlanmalı, iyi işlemeyen kurallar gözden geçirilerek elenmelidir (Erdoğan, 2005). Kuralları koyarken, olumsuz davranışlar değil, öğrenciden beklenen olumlu davranışlar dile getirilmelidir. Örneğin; "kalemi açıp çöplerini yerlere dökmeyiniz" yerine "kaleminizin ucunu açtıktan sonra çöplerini çöp kutusuna atınız" şeklinde ifade edilmelidir (Akyol,2000). Öğretmen, öğretmek istediği kuralı açıklamaya başladıktan sonra, kuralın ne işe yaradığı ve neden konmuş olduğu konusunda öğrencilerin görüşlerini sormalı, kurala uyulduğu ve uyulmadığı zaman ortaya çıkabilen olası sonuçları sınıfla tartışmalı, gereken hallerde "rol yapma tekniğinden, kukla oyunlarından, posterlerden ve resimlerden" yararlanmalıdır. Ayrıca öğretmen yanlış davranışları videoya alıp öğrencilerle seyrederek öğrencilerin değerlendirmelerini sağlamalıdır (Yeşilyaprak, 2000; Jones, Jones, 1997: Akt. Erdoğan, 2005).

Kurallar ilk hafta her gün, ikinci haftada üç gün, daha sonraki haftalarda haftada bir gün gözden geçirilmelidir. İlk hafta içinde öğrencilerden davranışlarını günün başında ve sonunda değerlendirerek kuralları tartışmaları istenir. Kuralların herhangi bir alanda geliştirilmesinin gerekli olup olmadığına dikkat edilmelidir. Öğrenci sınıf kurallarına uyum gösterdiğinde ödüllendirilmelidir (Celep, 2004).

Kurala uymayan öğrenciler duruma göre görmezden gelinebileceği veya ara sıra uyarılabileceği gibi, önceden öğrencilerle belirlenen yaptırımlar da uygulanabilir (Özyürek, 1996; Arslan, 2004). Kurala uymamanın cezası öğrencinin kişiliğini küçük düşürmeye yönelik olmamalıdır. Fiziksel şiddet kullanmak insan haklarına sığan bir davranış olmadığı gibi, sınıf kurallarını uygulamak açısından da başarısız bir yoldur (Çelik, 2002).

Öğretim yılının başından itibaren, sınıf yönetiminde düzenli, planlı ve programlı olunması, oluşturulan kuralların çalışır nitelikte olması, öğrencilere inanılması ve güvenilmesi sınıf ortamında kuralların işlerliği için yeterli olmaktadır (Arslan, 2004).

Bu araştırma ile öğretmen adaylarının sınıf yönetiminin bir boyutu olan sınıf kurallarına ilişkin görüşleri tespit edilerek, sınıfta uygulayacakları davranış stratejilerini geliştirmeleri ve problemleri çağdaş disiplin anlayışı ile değerlendirmeleri konusunda bilinç kazanmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

2. AMAÇ

Bu araştırmanın amacı; "Sınıf Yönetimi" dersini alan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi ve karşılaştırılmasıdır. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını oluşturma ve uygulama biçimleriyle ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını uygularken karşılaşabilecekleri güçlüklere ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Sınıf kurallarının belirlenme zamanı, ifade ediliş biçimi, kurala uyma ve uymama durumunda verilecek ödül ve yaptırımları belirleme biçimlerine ilişkin sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
4. Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirleme ve uygulama ile ilgili görüşlerinin benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

2.1. Sınırlılıklar

1. Araştırma sadece sınıf yönetimi dersini almış, öğretmenlik uygulamasını henüz almamış Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılmıştır.
2. Araştırma yaz okulunda sınıf yönetimi dersini alan toplam 122 öğretmen adayı ile sınırlıdır.

3.YÖNTEM

Bu araştırma, araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin alındığı ve bu görüşlerin karşılaştırıldığı anket tekniği ile elde edilmiş bir çalışmadır.

3.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden 122 öğretmen adayı (Sınıf Öğretmeni, Almanca, İngilizce, Fen ve Teknoloji, Bilgisayar Teknolojileri Öğretmenliği bölümü öğrencileri) oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının 61'i sınıf öğretmenliği, 61'i çeşitli bölümlerde okuyan branş öğretmenliği öğrencileridir.

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt 12 Sayı 22
Aralık 2009
ss.58-81

Sınıf ve branş öğretmen adaylarıyla yapılan bu araştırmada anket formu uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS 13,0 programında incelenmiştir. Elde edilen veriler, araştırmanın amaçları doğrultusunda yüzde, frekans ve kay kare teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Kişi (2003) tarafından "İlköğretim Birinci Kademede Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Kurallarını Oluşturmada ve Uygulamada Karşılaştıkları Güçlüklerin Belirlenmesi" konulu yüksek lisans tezinde uygulanan anketten yola çıkılarak hazırlanan "Sınıf Ve Branş Öğretmen Adaylarının Sınıf Kurallarının Belirlenmesi Ve Uygulanmasına İlişkin Görüşleri" anketi 14 sorudan oluşmaktadır. Ancak 7 soruda bulunan alt maddelerin her biri birer soru olarak düşünüldüğünde; öğretmen adayları toplam 72 soruya cevap vermiş olmaktadırlar. İki sorunun alt maddeleri çok önemli, önemli ve az önemli, dört sorunun alt maddeleri ise her zaman, çoğunlukla, bazen ve hiçbir zaman seçeneklerinden birini işaretleyerek cevaplanmaktadır.

Araştırmada kişisel tarama modeli uygulanmıştır. Maddeler oluşturulurken uzman kişilerin de görüşleri alınarak taslak geliştirilmiştir. Bu taslak, 20 öğretmen adayına uygulanmış ve bu adaylarla yapılan görüşmeler sonucunda anket maddelerinden anlaşılmayan sorular çıkarılıp, bozuk ifadeler değiştirilmiş ve ankete son şekli verilmiştir.

4.BULGULAR

Bu bölüm araştırmanın örneklemini oluşturan sınıf ve branş öğretmen adaylarına uygulanan anketten alınan sonuçların çalışmanın amaçları doğrultusunda incelenerek elde edilen yüzde, frekans dağılımı ve kay kare analizi sonuçlarını içermektedir.

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının cinsiyetlerine ilişkin dağılımlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre yüzde dağılımları

	Bölüm		
Cinsiyet	**Sınıf Öğr.**	**Branş Öğr.**	**Toplam**
Kız	39	30	69
Erkek	22	31	53
Toplam	61	61	122

Araştırma kapsamında yer alan 122 öğretmen adayının 61' i sınıf öğretmeni, 61'i branş öğretmenidir. Tablo 1 incelendiğinde; sınıf öğretmen adaylarının 39'u kız, 30'u erkek; branş öğretmen adaylarının 22'si kız, 31'i erkek adaylardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının 69'u kız, 53'ü erkek adaylar olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıflarda uygulayacakları kuralları belirleme zamanlarının yüzde, frekans dağılımları ve kay-kare sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo2. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıflarda uygulayacakları kuralları belirleme zamanlarının yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare Sonuçları

Sınıfta uygulayacağınız kuralları ne zaman belirlersiniz?	**Öğretmen Adayı**	**f**	**%**	χ^2	**P**
Bir kurala ihtiyaç doğduğunda belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	5	8	5,314	,150
	Branş Öğretmeni	3	5		
Ayda bir belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	-	-		
	Branş Öğretmeni	-	-		
Öğretim yılı başında ilk birkaç hafta içinde belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	43	70		
	Branş Öğretmeni	52	85		
Öğretim yılı süresince farklı zamanlarda belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	10	16		
	Branş Öğretmeni	3	5		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	2	3		
	Branş Öğretmeni	3	5		
Cevapsız	Sınıf Öğretmeni	1	2		
	Branş Öğretmeni	-	-		
Toplam	Sınıf Öğretmeni	61	100		
	Branş Öğretmeni	61	100		

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının % 8'inin, branş öğretmen adaylarının da % 5'inin sınıf kuralarını bir kurala ihtiyaç duyulduğunda belirleyeceği görülmektedir. Sınıf öğretmen adaylarının % 71'i sınıf kurallarını öğretim yılı başında ilk birkaç hafta içinde belirleyeceğini, branş öğretmen adaylarının da % 85'i sınıf kurallarını öğretim yılı başında ilk birkaç hafta içinde belirleyeceğini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmen adaylarının %16'sının sınıf kurallarını öğretim yılı içinde farklı zamanlarda belirleyeceği saptanırken, branş öğretmen adaylarının % 5'inin sınıf kurallarını öğretim yılı içinde farklı zamanlarda belirleyeceği saptanmıştır.

Sınıf öğretmen adaylarının % 3'ü kural belirleme zamanı olarak farklı görüşler belirtirken branş öğretmen adaylarının da % 5'i kural belirleme zamanı olarak farklı görüşler belirtmişlerdir. "İlk önce kurallar belirlenir ama sene içinde gerektiğinde değiştirmeler yapılabilir." "Öğrencilerin katılımı ile ilgi ve ihtiyaçlarına göre belirlenir." "İlk birkaç haftada belirlenir, süreç içerisinde ekleme ve çıkarmalar yapılır." "Öğretimin ve okulun ilk günleri belirlenir." maddeleri sınıf ve branş öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir. "Ayda bir belirlerim" seçeneğini de sınıf ve branş öğretmen adaylarından hiçbirinin seçmediği görülmektedir. Sınıf ve Branş Öğretmen adaylarının sınıflarda uygulayacakları kuralları belirleme zamanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıfta mutlaka olmasını isteyecekleri kuralların yüzde, frekans dağılımları ve kay-kare sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıfta mutlaka olmasını isteyecekleri kuralların yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare Sonuçları

Sınıfta mutlaka olmasını istediğiniz kurallar aşağıdakilerden hangileri ile ilgilidir?	Öğretmen Adayı	Çok önemli (1)		Önemli (2)		Daha az önemli (3)		Cevapsız		Genel Toplam		χ^2	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Söz almadan konuşmama	Sınıf Öğretmeni	24	39	13	21	3	5	21	34	61	100	1,629	0,443
	Branş Öğretmeni	15	25	11	18	5	8	30	49	61	100		
Sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme	Sınıf Öğretmeni	7	11	10	16	11	18	33	54	61	100	,353	,837
	Branş Öğretmeni	8	13	13	21	10	16	30	49	61	100		
Kişisel temizliğe dikkat etme	Sınıf Öğretmeni	4	7	4	7	3	5	52	85	61	100	,754	,685
	Branş Öğretmeni	3	5	7	11	4	7	40	66	61	100		
Arkadaşlarına zarar vermeme	Sınıf Öğretmeni	2	3	6	10	4	7	49	80	61	100	,937	,625
	Branş Öğretmeni	2	3	3	5	5	8	51	84	61	100		
Derse geç kalmama	Sınıf Öğretmeni	1	2	4	7	7	11	49	80	61	100	,292	,864
	Branş Öğretmeni	2	3	5	8	7	11	47	77	61	100		
Sınıfta uygun olmayan yer ve zamanda konuşmama	Sınıf Öğretmeni	1	2	5	8	4	7	51	84	61	100	,724	,695
	Branş Öğretmeni	4	7	7	11	7	11	43	70	61	100		
Ders dışı etkinliklerle uğraşmama	Sınıf Öğretmeni	2	3	2	3	7	11	50	82	61	100	1,656	,437
	Branş Öğretmeni	1	2	5	8	6	10	48	79	61	100		
Ödevlerini zamanında yapma	Sınıf Öğretmeni	-	-	1	2	2	3	58	95	61	100	0	1
	Branş Öğretmeni	-	-	1	2	1	2	59	97	61	100		
Sınıf eşyalarını koruma	Sınıf Öğretmeni	1	2	-	-	4	7	56	92	61	100	,466	,494
	Branş Öğretmeni	-	-	-	-	2	3	59	97	61	100		
Arkadaşlarını şikâyet etmeme	Sınıf Öğretmeni	-	-	2	3	6	10	53	87	61	100	,625	,429
	Branş Öğretmeni	-	-	-	-	2	3	59	97	61	100		
Doğru söyleme	Sınıf Öğretmeni	10	16	7	11	3	5	41	67	61	100	,112	,945
	Branş Öğretmeni	8	13	5	8	3	5	45	74	61	100		
Başkalarına ait eşyaları izinsiz almama	Sınıf Öğretmeni	2	3	3	5	3	5	53	87	61	100	1,146	,564
	Branş Öğretmeni	1	2	-	-	1	2	59	97	61	100		
Dikkat dağıtıcı gürültü yapmama	Sınıf Öğretmeni	5	8	3	5	2	3	50	82	61	100	1,701	,427
	Branş Öğretmeni	16	26	3	5	3	5	39	64	61	100		
Sınıfta keyfi dolaşmama	Sınıf Öğretmeni	-	-	1	2	1	2	59	97	61	100	0	1
	Branş Öğretmeni	-	-	1	2	2	3	58	95	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	-	-	-	-	-	-	61	50	61	100	-	-
	Branş Öğretmeni	1	2	-	-	-	-	60	98	61	100		

Tablo 3 incelendiğinde ankete katılan sınıf öğretmen adaylarının 39'u ve branş öğretme adaylarının %25'i söz almadan konuşmama; sınıf öğretmen adaylarının % 11'i ve branş öğretmen adaylarının %13'ü sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme; sınıf öğretmen adaylarının %8'i ve branş öğretmen adaylarının % 26'sı dikkat dağıtıcı gürültü yapmama; sınıf öğretmen adaylarının %16'sı ve branş öğretmen adaylarının 13'ü de doğru söyleme ile ilgili kural oluşturmayı "çok önemli" şeklinde belirtmişlerdir. Ankete katılan sınıf öğretmen adaylarının %21'i ve branş öğretmen adaylarının % 18'i söz almadan konuşmama; sınıf öğretmen adaylarının %16'sı ve branş öğretmen adaylarının %21'i sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme; sınıf öğretmen adaylarının %11'i ve branş öğretmen adaylarının %8'i doğru söyleme; sınıf öğretmen adaylarının %8'i ve branş öğretmen adaylarının % 12'si sınıfta uygun olmayan yer ve zamanda konuşmama ile ilgili kural oluşturmayı "önemli" şeklinde belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmen adaylarının %18'i ve branş öğretmen adaylarının % 16'sı sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme; sınıf öğretmen adaylarının %12'si ve branş öğretmen adaylarının % 12'si derse geç kalmama; sınıf öğretmen adaylarının

%12'si ve branş öğretmen adaylarının %10'u ders dışı etkinliklerle uğraşmama ile ilgili kural oluşturmayı "daha az önemli" şeklinde belirtmişlerdir.

Bunun yanında sınıfta keyfi dolaşmama maddesi sınıf öğretmen adaylarının %97'si ve branş öğretmen adaylarının % 95'i tarafından; ödevlerini zamanında yapma maddesi sınıf öğretmen adaylarının %95'i ve branş öğretmen adaylarının % 97'si tarafından; sınıf eşyalarını koruma maddesi sınıf öğretmen adaylarının %92'si ve branş öğretmen adaylarının % 97'si tarafından; arkadaşlarını şikâyet etmeme maddesi sınıf öğretmen adaylarının %87'si ve branş öğretmen adaylarının % 97'si tarafından; başkalarına ait eşyaları izinsiz almama maddesi sınıf öğretmen adaylarının %87'si ve branş öğretmen adaylarının % 97'si tarafından işaretlenmeyen kural seçenekleridir. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıfta mutlaka olmasını isteyecekleri kurallar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>.05).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını ifade ediş biçimlerinin yüzde, frekans dağılımları ve kay-kare sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını ifade ediş biçimlerinin yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare Sonuçları

Sınıf kurallarınızı daha çok hangi biçimde ifade etmeyi düşünürsünüz?	**Öğretmen Adayı**	**f**	**%**	χ^2	**P**
Yazılı olarak	Sınıf Öğretmeni	3	5	1,4222	,840
	Branş Öğretmeni	2	3		
Sözlü olarak	Sınıf Öğretmeni	5	8		
	Branş Öğretmeni	4	7		
Beden dili aracılığıyla	Sınıf Öğretmeni	7	11		
	Branş Öğretmeni	4	7		
Hem yazılı hem sözlü olarak	Sınıf Öğretmeni	42	69		
	Branş Öğretmeni	46	75		
Diğer.	Sınıf Öğretmeni	4	7		
	Branş Öğretmeni	5	8		
TOPLAM	Sınıf Öğretmeni	61	100		
	Branş Öğretmeni	61	100		

Araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmen adaylarının %5'i, branş öğretmen adaylarının %3'ü sınıf kuralarını yazılı olarak, sınıf öğretmen adaylarının %8'i ve branş öğretmen adaylarının %7'si sözlü olarak, sınıf öğretmen adaylarının %12'si ve branş öğretmen adaylarının %7'si beden dili aracılığıyla ifade edeceğini belirtirken, sınıf öğretmen adaylarının %69'u hem yazılı hem de sözlü olarak ifade edeceklerini, branş öğretmen adaylarının da %75'i hem yazılı hem de sözlü olarak ifade edeceklerini belirtmektedirler.

Sınıf öğretmen adaylarının %7'si ve branş öğretmen adaylarının %8'i diğer seçeneğini seçerek farklı görüşler belirtmişlerdir. Sınıf öğretmen adayları arasında şu ifadeler yer almaktadır: Sözlü olarak belirtir, beden diliyle ifade ederim. Yazılı olarak okulun ilk günlerinde öğrencilerle kuralları oluştururum. Ama uyulmadığında beden dilini uygun biçimde kullanarak kuralları hatırlatırım. Bütün ifadeleri yerine göre kullanırım. Yaparak yaşayarak öğretirim gibi ifadeler öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir. Branş öğretmen adayları da, önce beden diliyle sonra sözlü olarak ifade ederim. Her kuralı farklı biçimde ifade etmeyi düşünürüm. Yazılı olarak mutlaka ifade ederim, fakat sözlü anlatırken örnek olaylar anlatırım. Yazılı olarak okulun ilk günlerinde oluşturmayı sağlarım ancak daha sonra beden diliyle uyarırım şeklinde diğer seçeneğine düşüncelerini belirtmişlerdir. Sınıf ve Branş Öğretmen adaylarının sınıf kurallarını ifade ediş biçimleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>.05).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının öğrencileri tarafından bilinip bilinmemesi ile ilgili görüşlerinin yüzde, frekans dağılımları ve kay-kare sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının öğrencileri tarafından bilinip bilinmemesi ile ilgili görüşlerinin yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare Sonuçları

Sınıfta oluşturulacak olan kuralların tümünü öğrencilerin bilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	**Öğretmen Adayı**	**f**	**%**	χ^2	**P**
Evet düşünüyorum.	Sınıf Öğretmeni	56	92	1,840	,398
	Branş Öğretmeni	52	85		
Birçoğunu bilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Sınıf Öğretmeni	5	8		
	Branş Öğretmeni	8	13		
Birkaçını bilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Sınıf Öğretmeni	-	-		
	Branş Öğretmeni	1	2		
Hayır bilmesi gerektiğini düşünmüyorum.	Sınıf Öğretmeni	-	-		
	Branş Öğretmeni	-	-		
TOPLAM	Sınıf Öğretmeni	61	100		
	Branş Öğretmeni	61	100		

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının %92'si, branş öğretmen adaylarının da, % 85'i sınıf kuralarının tümünü öğrencilerin bilmesi gerektiğini, sınıf öğretmen adaylarının %8'i ve branş öğretmen adaylarının %13'ü sınıf kurallarının birçoğunu öğrencilerin bilmesi gerektiğini belirtmiştir. Branş öğretmen adaylarının 2'si sınıf kurallarının birkaçını öğrencilerin bilmesi gerektiğini belirtirken sınıf öğretmen adaylarının bu seçeneği tercih etmedikleri saptanmıştır." Bilmesi gerektiğini düşünmüyorum" seçeneğini işaretleyen sınıf ve branş öğretmen adayı bulunmamaktadır. Sınıf ve Branş Öğretmen adaylarının sınıf kurallarının öğrencileri tarafından bilinip bilinmemesi ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirlemede dikkate alacakları görüşlerin yüzde ve frekans dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirlemede dikkate alacakları görüşlerin yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare Sonuçları

Sınıf kurallarını belirlemede aşağıdakilerden hangilerini dikkate alırsınız?	Öğretmen Adayı	Her zaman		Çoğunlukla		Bazen		Hiçbir zaman		Cevapsız		Genel Toplam		χ^2	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sınıf kurallarını öğrencilerin belirlemesini dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	21	34	26	43	13	21	1	2	-	-	61	100	2,917	,404
	Branş Öğretmeni	18	30	25	41	13	21	5	8	-	-	61	100		
Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesini dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	48	79	10	16	2	3	1	2	-	-	61	100	4,043	,256
	Branş Öğretmeni	46	75	15	25	-	-	-	-	-	-	61	100		
Sınıf kurallarını zümre öğretmenlerinin belirlemesini dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	-	-	3	5	27	44	29	48	2	3	61	100	6,657	,04*
	Branş Öğretmeni	-	-	8	13	36	59	17	28	-	-	61	100		
Diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıfımda uygulamayı dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	-	-	8	13	35	57	18	30	-	-	61	100	11,545	,01*
	Branş Öğretmeni	4	7	19	31	28	46	10	16	-	-	61	100		
Okul idaresinin önem verdiği konuları dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	5	8	23	38	28	46	4	7	1	2	61	100	3,032	,386
	Branş Öğretmeni	4	7	33	54	21	34	3	5	-	-	61	100		
Okulun ve çevrenin özelliklerini dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	18	30	30	49	11	18	1	2	1	2	61	100	3,995	,262
	Branş Öğretmeni	23	38	33	54	5	8	-	-	-	-	61	100		
Velilerin istek ve beklentilerine uygun kurallar oluşturmayı dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	4	7	14	23	28	46	15	25	-	-	61	100	11,631	,01*
	Branş Öğretmeni	6	10	17	28	36	59	2	3	-	-	61	100		
Okuttuğum sınıf düzeyini dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	41	67	16	26	4	7	-	-	-	-	61	100	,709	,701
	Branş Öğretmeni	42	69	17	28	2	3		0	-	-	61	100		
Ünite konularını dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	12	20	16	26	26	43	6	10	1	2	61	100	4,338	,227
	Branş Öğretmeni	20	33	19	31	19	31	3	5	-	-	61	100		
Öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	35	57	22	36	4	7	-	-	-	-	61	100	5,072	,079
	Branş Öğretmeni	46	75	14	23	1	2		0	-	-	61	100		
Öğretmenin ihtiyaçlarını dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	8	13	24	39	26	43	3	5	-	-	61	100	7,562	,055
	Branş Öğretmeni	19	31	21	34	16	26	5	8	-	-	61	100		
Sınıf kurallarımızın diğer sınıflardaki kurallara paralel olmasını dikkate alırım.	Sınıf Öğretmeni	3	5	8	13	26	43	24	39	-	-	61	100	6,876	,075
	Branş Öğretmeni	4	7	16	26	28	46	12	20	1	2	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	61	100	-	-
	Branş Öğretmeni	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	61	100		

* p< 0,05

Tablo 6 incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının %79'u ve branş öğretmen adaylarının %75'i sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesini; sınıf öğretmen adaylarının %67'si ve branş öğretmen adaylarının % 69'u okuttuğu sınıf düzeyini; sınıf öğretmen adaylarının % 57'si ve branş öğretmen adaylarının % 75'i öğrencilerin ihtiyaçlarını "her zaman" dikkate aldıklarını; sınıf öğretmen adaylarının %43'ü ve branş öğretmen adaylarının %41'i sınıf kurallarını öğrencilerin belirlemesini; sınıf öğretmen adaylarının %49'u ve branş öğretmenlerinin %54'ü okulun ve çevrenin özelliklerini; sınıf öğretmen adaylarının %38'i ve branş öğretmen adaylarının %54'ü okul idaresinin önem verdiği konuları "çoğunlukla" dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmen adaylarının %44'ü ve branş öğretmen adaylarının %59'u sınıf kurallarını zümre öğretmenlerinin belirlemesini; sınıf öğretmen adaylarının %57'si ve branş öğretmen adaylarının %46'sı diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıfında uygulamayı; sınıf öğretmen adaylarının %46'sı ve branş öğretmen adaylarının % 59'u velilerin istek ve beklentilerine uygun kurallar oluşturmayı; sınıf öğretmen adaylarının %43'ü ve branş öğretmen adaylarının % 31'i ünite konularını "bazen" dikkate aldıklarını; sınıf öğretmen adaylarının %48'i ve branş

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 12 Sayı 22 Aralık 2009 ss.58-81

öğretmen adaylarının %28'i sınıf kurallarını zümre öğretmenlerinin belirlemesini; sınıf öğretmen adaylarının %39'u ve branş öğretmen adaylarının % 20'si sınıf kurallarının diğer sınıflardaki kurallara paralel olmasını "hiçbir zaman" dikkate almadıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf ve Branş Öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirlemede dikkate alacakları görüşlerin bazı maddeleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını zümre öğretmenlerin belirlemesi ($p<.05$), diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıflarında uygulamaları ($p< .05$), velilerin istek ve beklentilerine göre kurallar oluşturmaları görüşleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Diğer maddeler arasında ise, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının sınıf kurallarını oluştururken kurala uyma durumunda verilecek ödüller ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımların belirlenmesiyle ilgili yüzde, frekans dağılımları ve kay-kare sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını oluştururken kurala uyma durumunda verilecek ödüller ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımların belirlenmesiyle ilgili yüzde, frekans dağılımları ve Ki-Kare sonuçları

Sınıf kurallarını oluştururken uyma durumunda verilecek ödülleri ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımları belirler misiniz?	**Öğretmen Adayı**	**f**	**%**	χ^2	**P**
Belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	42	69	1,280	,527
	Branş Öğretmeni	40	66		
Bazı kurallar için belirlerim.	Sınıf Öğretmeni	18	30		
	Branş Öğretmeni	21	34		
Belirlemem.	Sınıf Öğretmeni	1	2		
	Branş Öğretmeni	-	-		
TOPLAM	Sınıf Öğretmeni	61	100		
	Branş Öğretmeni	61	100		

Tablo 7 incelendiğinde; sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kuralarını oluştururken kurala uyma durumda verilecek ödüller ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımları belirleme durumları şöyledir: sınıf öğretmen adaylarının %69'u ve branş öğretmen adaylarının %66'sı belirleyeceğini, sınıf öğretmen adaylarının %30'u ve branş öğretmen adaylarının 34'ü bazı kurallar için belirleyeceğini ifade etmiştir. Belirlemem seçeneğini branş öğretmen adayları seçmezken, sınıf öğretmen adaylarının %1,6'sının bu seçeneği işaretlediği saptanmıştır. Sınıf ve Branş Öğretmen adaylarının sınıf kurallarını oluştururken kurala uyma durumunda verilecek ödüller ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımların belirlenmesiyle ilgili yapılan kay-kare analizi sonucunda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p> .05$).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarına uyulmama durumunda sıklıkla yapabilecekleri davranışları gösteren yüzde ve frekans dağılımları ile kay-kare sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarına uyulmama durumunda gösterecekleri davranışlara ilişkin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

Sınıf kurallarına uyulmama durumunda aşağıdakilerden hangisini sıklıkla yaparsınız?	Öğretmen Adayı	Her zaman		Çoğunlukla		Bazen		Hiçbir zaman		Cevapsız		Genel Toplam		χ^2	P
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kurala uyulmamasını göz ardı ederim.	Sınıf Öğretmeni	1	2	2	3	32	52	26	43	-	0	61	100	3,255	,354
	Branş Öğretmeni	-	0	-	0	36	59	25	41	-	0	61	100		
Kurala uymayan öğrenciyi sözle uyarırım.	Sınıf Öğretmeni	6	10	30	49	24	39	-	0	1	2	61	100	5,419	,144
	Branş Öğretmeni	5	8	41	67	14	23	1	2	-	0	61	100		
Kurala uymayan öğrenciye kuralı hatırlatırım.	Sınıf Öğretmeni	24	39	30	49	7	11	-	0	1	2	61	100	1,335	,513
	Branş Öğretmeni	24	39	30	49	7	11	-	0	-	0	61	100		
Kuralı bir kez daha sınıfa hatırlatırım.	Sınıf Öğretmeni	21	34	28	46	10	16	1	2	1	2	61	100	1,197	,754
	Branş Öğretmeni	21	34	31	51	9	15	-	0	-	0	61	100		
Bir kere yapmışsa affederim.	Sınıf Öğretmeni	8	13	20	33	30	49	3	5	-	0	61	100	6,91	,075
	Branş Öğretmeni	5	8	34	56	21	34	1	2	-	0	61	100		
Sürekli hale gelmişse beklenen yaptırımı uygularım.	Sınıf Öğretmeni	35	57	23	38	3	5	-	0	-	0	61	100	5,506	,064
	Branş Öğretmeni	45	74	16	26	-	0	-	0	-	0	61	100		
Kurala uymayan her öğrenciye aynı yaptırımı uygularım.	Sınıf Öğretmeni	27	44	14	23	12	20	7	11	-	0	61	100	3,392	,335
	Branş Öğretmeni	35	57	15	25	6	10	5	8	-	0	61	100		
Öğrencinin velisi ile görüşürüm.	Sınıf Öğretmeni	8	13	14	23	35	57	4	7	-	0	61	100	5,117	,163
	Branş Öğretmeni	8	13	20	33	33	54	0	0	-	0	61	100		
Uyulmayan kuralı değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	4	7	7	11	24	39	26	43	-	0	61	100	4,487	,213
	Branş Öğretmeni	1	2	3	5	23	38	34	56	-	0	61	100		
Öğrencilerle belirlediğimiz yaptırımları uygularım.	Sınıf Öğretmeni	32	52	25	41	4	7	2	3	-	0	61	100	,985	,611
	Branş Öğretmeni	36	59	23	38	2	3	-	0	-	0	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	1	2	-	0	-	0	-	0	60	98	61	100	-	-
	Branş Öğretmeni	1	2	-	0	-	0	-	0	60	98	61	100		

Tablo 8 incelendiğinde; "Kurala uyulmaması durumunda göz ardı etme" durumunu sınıf öğretmen adaylarının % 52'sinin ve branş öğretmen adaylarının % 59'unun "bazen" uygulayacaklarını ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının %43'ü ve branş öğretmen adaylarının % 41'i kurala uyulmaması durumunda göz ardı etmeyi "hiçbir zaman" uygulamayacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurala uymayan öğrenciyi sözle uyarırım." davranışını sınıf öğretmen adaylarının % 49'u ve branş öğretmen adaylarının % 67'si "çoğunlukla" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının %39'u ve branş öğretmen adaylarının % 23'ü "bazen" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurala uymayan öğrenciye kuralı hatırlatma" davranışını sınıf ve branş öğretmen adaylarının 49'u "çoğunlukla", % 39'u ise "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 12 Sayı 22 Aralık 2009 ss.58-81

adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf öğretmen adaylarının %46'sı, branş öğretmen adaylarının % 51'i "kuralı bir kez daha sınıfta hatırlatma" davranışını "çoğunlukla", sınıf ve branş öğretmen adaylarının %34'ü "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf öğretmen adaylarının %49'u ve branş öğretmen adaylarının % 34'ü "Bir kere yapmışsa affederim." davranışını "bazen", sınıf öğretmen adaylarının % 33'ü ve branş öğretmen adaylarının % 56'sı ise "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Sürekli hale gelmişse beklenen yaptırımı uygularım." davranışını sınıf öğretmen adaylarının %57'si ve branş öğretmen adaylarının %74'ü "her zaman" uygulayacaklarını belirmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının % 38'i ve branş öğretmen adaylarının % 26'sı bu davranışı "çoğunlukla" uygulayacaklarını ifade etmişleridir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf öğretmen adaylarının % 44'ü ve branş öğretmen adaylarının %57'si "kurala uymayan her öğrenciye aynı yaptırımı uygulama" davranışını "her zaman", sınıf öğretmen adaylarının % 23'ü ve branş öğretmen adaylarının % 25'ı ise bu kuralı "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Öğrencinin velisi ile görüşürüm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının %57'si ve branş öğretmen adaylarının % 54'ü "bazen" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının %24'ü, i ve branş öğretmen adaylarının %33'si ise "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Uyulmayan kuralı değiştiririm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının %43'ü ve branş öğretmen adaylarının % 56'sı "hiçbir zaman" uygulamayacaklarını belirtirlerken, sınıf öğretmen adaylarının % 39'u ve branş öğretmen adaylarının % 38'i "bazen" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Öğrencilerle belirlediğimiz yaptırımları uygularım." davranışını sınıf öğretmen adaylarının % 52'si ve branş öğretmen adaylarının % 59'u "her zaman"; sınıf öğretmen adaylarının % 41'i ve branş öğretmen adaylarının % 38'i "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Diğer" seçeneğini belirten sınıf öğretmen adayı; kuralsız da bir şeylerin yapılabileceğini öğrencilerine öğreteceğini; branş öğretmen adayı ise; kurala uymayan öğrenciyi önce beden diliyle uyaracağını belirtmiştir.

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarına uyulmasını sağlamak için yapabilecekleri etkinlikleri gösteren yüzde ve frekans dağılımları ile Kay-kare sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kuralarına uyulmasını sağlamak için yapılabilecekleri etkinliklere ilişkin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

Sınıf kuralına uyulmasını sağlamak için hangi etkinlikleri sıklıkla yapmayı düşünürsünüz?	Öğretmen Adayı	Her zaman		Çoğunlukla		Bazen		Hiçbir zaman		Cevapsız		Toplam		χ^2	P
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kurallarla ilgili açıklamalar yaparım.	Sınıf Öğretmeni	32	52	19	31	10	16	-	0	-	0	61	100	4,027	,134
	Branş Öğretmeni	30	49	27	44	4	7	-	0	-	0	61	100		
Kuralları renkli kartona yazıp öğrencilerin görebileceği bir yere asarım.	Sınıf Öğretmeni	31	51	21	34	8	13	1	2	-	0	61	100	3,669	,299
	Branş Öğretmeni	21	34	26	43	10	16	3	5	1	2	61	100		
Kuralları yazılı olarak öğrencilere dağıtırım.	Sınıf Öğretmeni	6	10	18	30	25	41	12	20	-	0	61	100	7,022	,071
	Branş Öğretmeni	5	8	26	43	27	44	3	5	-	0	61	100		
Kuralları yazılı olarak velilere gönderirim.	Sınıf Öğretmeni	6	10	5	8	25	41	25	41	-	0	61	100	11,122	,011*
	Branş Öğretmeni	2	3	17	28	27	44	15	25	-	0	61	100		
Kuralları veli toplantılarında açıklarım.	Sınıf Öğretmeni	10	16	21	34	17	28	11	18	2	3	61	100	1,353	,716
	Branş Öğretmeni	13	21	19	31	21	34	8	13	-	0	61	100		
Kuralları günlük hayatla ilişkilendirerek anlaşılır hale getiririm.	Sınıf Öğretmeni	39	64	19	31	2	3	-	0	1	2	61	100	,375	,829
	Branş Öğretmeni	41	67	19	31	1	2	-	0	-	0	61	100		
Kuralları sınıfta dramatize ettiririm.	Sınıf Öğretmeni	14	23	31	51	15	25	1	2	-	0	61	100	,944	,815
	Branş Öğretmeni	15	25	26	43	19	31	1	2	-	0	61	100		
Kurallar ile ilgili örnek olaylar anlatırım.	Sınıf Öğretmeni	24	39	27	44	10	16	-	0	-	0	61	100	1,005	,605
	Branş Öğretmeni	19	31	32	52	10	16	-	0	-	0	61	100		
Kurala uyan öğrencileri "Aferin", "Teşekkür ederim." Şeklinde ödüllendiririm.	Sınıf Öğretmeni	41	67	15	25	5	8	-	0	-	0	61	100	,696	,706
	Branş Öğretmeni	38	62	19	31	4	7	-	0	-	0	61	100		
Kuralları anlatan resim ve karikatürleri sınıfta sergilerim.	Sınıf Öğretmeni	26	43	24	39	11	18	-	0	-	0		100	1,367	,713
	Branş Öğretmeni	26	43	21	34	13	21	1	2	-	0	61	100		
Kendim de kurallara uyarak örnek olurum.	Sınıf Öğretmeni	55	90	3	5	2	3	-	0	1	2	61	100	0,825	,662
	Branş Öğretmeni	55	90	5	8	1	2	-	0	-	0	61	100		

* p< .05

Tablo 9'da görüldüğü gibi; "Kurallarla ilgili açıklamalar yapma" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının %52'si ve branş öğretmen adaylarının %49'u "her zaman" uygulayacaklarını ifade ederken, sınıf öğretmen adaylarının %31'i ve branş öğretmen adaylarının % 44'ü bu etkinliği "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf öğretmen adaylarının % 51'i ve branş öğretmen adaylarının % 34'ü "Kuralları renkli kartona yazıp öğrencilerin görebileceği bir yere asma" etkinliğini "her zaman" göstereceklerini, sınıf öğretmen adaylarının % 34'ü ve branş öğretmen adaylarının % 43'ü ise "çoğunlukla" bu etkinliği göstereceklerini belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kuralları yazılı olarak öğrencilere dağıtma" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının %41'i ve branş öğretmen adaylarının % 44'ü "bazen"; sınıf öğretmen adaylarının % 30'u ve branş öğretmen adaylarının % 43'ü ise, "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt 12 Sayı 22
Aralık 2009
ss.58-81

adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kuralları yazılı olarak velilere gönderme" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının %41'i, branş öğretmen adaylarının % 44'ü "bazen", sınıf öğretmen adaylarının % 8'i, branş öğretmen adaylarının ise, % 28'i "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtirken, sınıf öğretmen adaylarının % 41'i ve branş öğretmen adaylarının % 24,6'sı "hiçbir zaman" uygulamayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<.05)

"Kuralları veli toplantılarında açıklama" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının % 28'i, branş öğretmen adaylarının % 34'ü "bazen" uygulayacaklarını belirtirken, sınıf öğretmen adaylarının % 34'ü ve branş öğretmen adaylarının %31'i "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf öğretmen adaylarının %64'ü ve branş öğretmen adaylarının % 67'si kuralları günlük hayatla ilişkilendirerek anlaşılır hale getirme" etkinliğini "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının %31'i ise; "çoğunlukla" bu etkinliği uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kuralları sınıfta dramatize etme" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının %51'i ve branş öğretmen adaylarının % 43'ü "çoğunlukla" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının % 25'i ve branş öğretmen adaylarının % 31'i bazen uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının % 23'ü ve branş öğretmen adaylarının %25'i bu etkinliği "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurallar ile ilgili örnek olaylar anlatma" etkinliğini sınıf öğretmen adaylarının %44'ü ve branş öğretmen adaylarının % 53'ü "çoğunlukla", sınıf öğretmen adaylarının %39'u ve branş öğretmen adaylarının % 31'i "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının hiçbiri bu etkinliği "hiçbir zaman" uygulamayacaklarını belirtmemiştir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurala uyan öğrencileri aferin, teşekkür ederim şeklinde ödüllendirme" davranışını sınıf öğretmen adaylarının % 67'si ve branş öğretmen adaylarının % 62'si "her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının hiçbiri bu etkinliği "hiçbir zaman" uygulamayacaklarını belirtmemiştir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kuralları anlatan resim ve karikatürleri sınıfta sergileme" davranışını sınıf ve branş öğretmen adaylarının %43'ü "her zaman" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının 39'u ve branş öğretmen adaylarının % 34'ü de "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf ve branş öğretmen adaylarının %90'ı "kendisinin de kurallara uyarak örnek olacağını" belirtmiştir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının anlaşılıp anlaşılmadığını nasıl kontrol edeceklerini öncelik sırasına göre gösteren yüzde ve frekans dağılımları ile kay-kare sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edebilme yöntemlerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

Sınıf kurallarının öğrencileriniz tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını nasıl kontrol edebileceğinizi düşünüyorsunuz?	Öğretmen Adayı	Öncelik Sırası												Cevapsız		Toplam		χ^2	P
		1		2		3		4		5		6							
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Davranışları gözlemleyerek.	Sınıf Öğretmeni	48	79	5	8	1	2	1	2	5	8	1	2	-	0	61	100	1,788	,878
	Branş Öğretmeni	48	79	7	11	2	3	1	2	4	7	-	0	-	0	61	100		
Öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturarak.	Sınıf Öğretmeni	3	5	5	8	11	18	13	21	26	43	1	2	-	0	61	100	5,338	,376
	Branş Öğretmeni	3	5	7	11	8	13	22	36	17	28	2	3	2	3	61	100		
Kuralla ilgili sorular sorarak.	Sınıf Öğretmeni	1	2	9	15	34	56	15	25	2	3	-	0	-	0	61	100	5,312	,257
	Branş Öğretmeni	3	5	7	11	40	66	7	11	4	7	-	0	-	0	61	100		
Davranışın tekrarlanma sıklığını kontrol ederek.	Sınıf Öğretmeni	5	8	36	59	9	15	8	13	3	5	-	0	-	0	61	100	,406	,982
	Branş Öğretmeni	6	10	35	57	7	11	9	15	3	5	1	2	-	0	61	100		
Öğrencilerden birini görevlendirerek.	Sınıf Öğretmeni	4	7	5	8	6	10	21	34	22	36	1	2	2	3	61	100	2,878	,719
	Branş Öğretmeni	2	3	5	8	4	7	19	31	28	46	-	0	3	5	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	-	0	1	2	-	0	-	0	1	2	1	2	58	95	61	100	1,956	,376
	Branş Öğretmeni	-	0	-	0	-	0	-	0	2	3	3	5	56	92	61	100		

Tablo 10'da görüldüğü gibi; sınıf ve branş öğretmen adaylarının % 79'u sınıf kurallarının öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemede öğrencilerin davranışlarını gözlemlemenin öncelikli olduğunu belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf kurallarının anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edebilme yöntemlerinden "öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturma" yönteminin; sınıf öğretmen adaylarının %43'ü, branş öğretmen adaylarının %28'i çok önemli olmadığını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının sadece %5'i bu yöntemi öncelikli olarak belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurallarla ilgili sorular sorma" yöntemini sınıf öğretmen adaylarının %56'sı, branş öğretmen adaylarının %66'sı üçüncü derecede önemli olduğunu belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Davranışın tekrarlanma sıklığını kontrol etme" yöntemini sınıf öğretmen adaylarının % 59'u ve branş öğretmen adaylarının % 57'si ikinci derecede önemli olarak belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Öğrencilerden birini görevlendirme" yöntemini sınıf öğretmen adaylarının %36'sı ve branş öğretmen adaylarının % 46'sı beşinci derecede öncelikli olarak belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Diğer seçeneğini işaretleyen, sınıf öğretmen adaylarından biri; beşinci derecede önemli olarak; öğrencilerin kendi kendilerini kontrol etmeleri için tablo yapıp işaretleme gibi yöntemleri kullanmaları gerektiğini belirtmiştir. Branş öğretmen adaylarından biri kurallarla ilgili sözlü sınav yapma yönteminin altıncı derecede önemli olduğunu belirtmiştir. Diğer seçeneğine cevap veren branş öğretmenlerinden ikisi beşinci derecede önemli olarak ve bir sınıf öğretmeni ise ikinci dereceden önemli olarak, kurala kasıtlı olarak uymayıp tepkinin ölçülebileceğini belirtmiştir. Bir branş öğretmeni de sözlü ödüllendirme yöntemini kullanacağını belirtmiştir.

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarını değiştirme zamanıyla ilgili olarak görüşlerini belirten yüzde ve frekans dağılımları ile Kay-kare sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının değiştirilme zamanına ilişkin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

Sizce sınıf kuralları ne zaman değiştirilebilir?	Öğretmen Adayı	Her zaman		Çoğunlukla		Bazen		Hiçbir zaman		Cevapsız		Toplam		χ^2	P
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kural, doğru davranışın oluşmasında etkili olamıyorsa değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	34	56	18	30	7	11	2	3	-	0	61	100	3,014	,390
	Branş Öğretmeni	27	44	27	44	6	10	1	2	-	0	61	100		
Öğrenciler kuralı öğrenemiyorsa değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	5	8	18	30	27	44	10	16	-	0	61	100	,321	,956
	Branş Öğretmeni	6	10	18	30	27	44	10	16	-	0	61	100		
Kurala ait davranış kazanıldığı zaman değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	8	13	11	18	12	20	29	48	1	2	61	100	1,639	,650
	Branş Öğretmeni	4	7	13	21	12	20	32	52	-	0	61	100		
Kuralları yıl boyunca değiştirmem.	Sınıf Öğretmeni	1	2	10	16	21	34	29	48	-	0	61	100	2,963	,397
	Branş Öğretmeni	5	8	10	16	21	34	25	41	-	0	61	100		
Farklı kurallara ihtiyaç olduğunda değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	26	43	20	33	14	23	1	2	-	0	61	100	6,721	,081
	Branş Öğretmeni	18	30	34	56	8	13	1	2	-	0	61	100		
Öğrenciler kural cümlesini anlamıyorsa değiştiririm.	Sınıf Öğretmeni	24	39	17	28	10	16	10	16	-	0	61	100	7,257	,064
	Branş Öğretmeni	14	23	15	25	22	36	10	16	-	0	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	2	3	-	0	-	0	-	0	59	97	61	100	-	-
	Branş Öğretmeni	1	2	-	0	-	0	-	0	60	98	61	100		

Tablo 11 incelendiğinde; sınıf kurallarının değiştirilme zamanıyla ilgili olarak; "Kural doğru davranışın oluşmasında etkili olamıyorsa değiştiririm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının %56'sı ve branş öğretmen adaylarının %44'ü "her zaman" uygulayacaklarını belirttikleri görülmektedir. Sınıf öğretmen adaylarının %30'u ve branş öğretmen adaylarının %44'ü de "çoğunlukla" bu davranışı uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Öğrenciler kuralı öğrenemiyorsa değiştiririm." davranışını sınıf ve branş öğretmen adaylarının %44'ü "bazen" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının %30'u da bu davranışı "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişleridir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurala ait davranış kazanıldığı zaman değiştiririm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının %48'i ve branş öğretmen adaylarının %53'ü "hiçbir zaman" bu davranışı uygulamayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Farklı kurallara ihtiyaç olduğunda değiştiririm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının % 43'ü ve branş öğretmen adaylarının % 30'u "her zaman" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının % 33'ü ve branş öğretmen adaylarının % 56'sı "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Öğrenciler kural cümlesini anlamıyorsa değiştiririm." davranışını sınıf öğretmen adaylarının % 39'u ve branş öğretmen adaylarının % 23'ü "her zaman" uygulayacaklarını, sınıf öğretmen adaylarının % 28'i ve branş öğretmen adaylarının % 25'i "çoğunlukla" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Diğer seçeneğini belirten öğretmen adaylarından sınıf öğretmen adayı, kuralların bireyselleştiği zaman değiştireceğini "her zaman" uygulayacağını belirtirken, branş öğretmen adaylarından biri, kuralı değiştirmeden ekleme yapma davranışını "her zaman" göstereceğini belirtmiştir. Ayrıca, bir sınıf öğretmeni de kurallar öğrencilere uygun değilse değiştireceğini belirtmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının sınıf kuralları ile ilgili görüşlerini belirten yüzde ve frekans dağılımları ile kay-kare sonuçları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarıyla ilgili sahip oldukları görüşlere ilişkin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

Sınıf kuralları ile ilgili olarak hangi görüşü benimsiyorsunuz?	Öğretmen Adayı	Çok önemli (1)		Önemli (2)		Daha az önemli (3)		Cevapsız		Toplam		χ^2	P
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kurallar her durum ve kişi için geçerlidir.	Sınıf Öğretmeni	34	56	10	16	7	11	10	16	61	100	2,616	,270
	Branş Öğretmeni	37	61	4	7	6	10	14	23	61	100		
Kurallar zaman zaman esneyebilir.	Sınıf Öğretmeni	7	11	21	34	12	20	21	34	61	100	1,118	,572
	Branş Öğretmeni	12	20	20	33	15	25	14	23	61	100		
Kurallarla ilgili olarak ilk günlerde sık sık daha sonraları esnek bir tutum sergilenmelidir.	Sınıf Öğretmeni	4	7	4	7	9	15	44	72	61	100	4,291	,117
	Branş Öğretmeni	0	0	6	10	9	15	46	75	61	100		
Kurallara uyanlar sınıfta daima örnek gösterilmelidir.	Sınıf Öğretmeni	3	5	13	21	10	16	35	57	61	100	0,231	,891
	Branş Öğretmeni	4	7	16	26	16	26	25	41	61	100		
İstenilen davranış elde edilene kadar kural sınıfta uygulanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	8	13	10	16	12	20	31	51	61	100	1,714	,424
	Branş Öğretmeni	6	10	15	25	9	15	31	51	61	100		
Sınıfta kural oluşturmak bir zorunluluk değildir.	Sınıf Öğretmeni	4	7	2	3	11	18	44	72	61	100	,262	,877
	Branş Öğretmeni	1	2	1	2	5	8	54	89	61	100		
Diğer	Sınıf Öğretmeni	1	2	1	2	-	0	59	97	61	100	3	,223
	Branş Öğretmeni	0	0	-	0	1	2	60	98	61	100		

Tablo 12 incelendiğinde; "Kurallar her durum ve kişi için geçerlidir." görüşünü sınıf öğretmen adaylarının % 56'sı ve branş öğretmen adaylarının %61'i "çok önemli" olarak görmektedir. 10 sınıf öğretmen adayı ve 14 branş öğretmen adayı bu görüşe herhangi bir cevap vermemişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurallar zaman zaman esneyebilir." görüşünü sınıf öğretmen adaylarının % 34,'ü ve branş öğretmen adaylarının % 33'ü "önemli" olarak ifade etmektedir. Branş öğretmen adaylarının %34'ü ve sınıf öğretmen adaylarının % 23'ü bu görüşü benimsememişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurallarla ilgili olarak ilk günlerde katı, daha sonraları esnek bir tutum sergilenmelidir." görüşünü sınıf öğretmen adaylarının %72'si ve branş öğretmen adaylarının % 75'i cevapsız bırakarak katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Kurallara uyanlar sınıfta daima örnek gösterilmelidir." görüşünü sınıf öğretmen adaylarının %21'i ve branş öğretmen adaylarının %26'si "önemli" olarak değerlendirmiştir. Ancak, sınıf öğretmen adaylarının % 57'ü ve branş öğretmen adaylarının % 41'i bu soruya herhangi bir cevap vermemiştir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

Sınıf ve branş öğretmen adaylarının %51'i "İstenilen davranış elde edilene kadar kural sınıfta uygulanmalıdır." görüşüne herhangi bir cevap vermemiştir. Sınıf öğretmen adaylarının %16'sı ve branş öğretmen adaylarının %25'i bu görüşün "önemli" olduğunu belirtirken, sınıf öğretmen adaylarının % 20'si ve branş öğretmen adaylarının % 15'i bu görüşün "daha az önemli" olduğunu belirtmiştir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Sınıfta kural oluşturmak zorunlu değildir." görüşünü sınıf öğretmen adaylarının % 72'si ve branş öğretmen adaylarının % 89'unun cevapsız bıraktığı görülmektedir. Sınıf öğretmen adaylarının % 18'i ve branş öğretmen adaylarının %8'i bu görüşün "daha az önemli" olduğunu belirtmektedir. Diğer bir deyişle; sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

"Diğer" seçeneğini belirten sınıf öğretmen adaylarından biri; öğrencilerle birlikte kural oluşturmanın "önemli" olduğunu belirtirken, diğeri "çok önemli" olduğunu belirtmektedir. "Diğer seçeneğini belirten branş öğretmen adayı, kuralların sınıf disiplini için zorunluluk olduğunu "daha az önemli" belirtmektedir.

Araştırma kapsamına alınan sınıf ve branş öğretmen adaylarının kural cümlesini oluşturma ile ilgili ifade biçimlerini belirten yüzde ve frekans dağılımları ile kay-kare sonuçları Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Sınıf ve Branş öğretmen adaylarının kural cümlelerinin nasıl ifade edilmesi gerektiğine ilişkin görüşlerinin yüzde ve frekans dağılımları ile Ki-Kare sonuçları

	Bir kural cümlesi oluşturmak isterseniz nasıl ifade edersiniz?								χ^2	P
	Olumlu		Olumsuz		Cevapsız		Toplam			
Bölüm	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sınıf Öğretmeni	40	66	16	26	5	8	61	100		
Branş Öğretmeni	44	72	17	28	-	0	61	100	,007	,933

Tablo 13'te görüldüğü gibi; sınıf öğretmen adaylarının %66'sı ve branş öğretmen adaylarının %72'si kural cümlelerini olumlu olarak kurarken, sınıf öğretmen adaylarının %26'sı ve branş öğretmen adaylarının %28'u kural cümlelerini olumsuz kurmuştur. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının kurdukları olumlu cümlelere; "koridorlarda yürüyünüz, çevremizi temiz tutalım, çöpleri çöp kutusuna atalım" gibi örnekler verilirken, olumsuz cümlelere yerlere çöp atmayalım, derse geç girmeyelim, terbiyeli çocuklar derste arkadaşlarıyla konuşmazlar" gibi örnekler verilmektedir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarının cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>.05).

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Sınıf ve branş öğretmen adaylarıyla yapılan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Sınıf öğretmen adaylarının % 70,5'i ve branş öğretmen adaylarının % 85'i sınıf kurallarının öğretim yılı başında birkaç hafta içinde oluşturulması gerektiğini belirtmektedirler. Burç (2006) öğretmen, öğrenci, yönetici ve müfettişlerle yaptığı çalışmada, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin "Sınıf içi kuralları öğretim yılı başında oluşturur" maddesine "Her zaman" cevapını verdiklerini; müfettişlerin ise, "Çok az" cevapını verdiklerini tespit etmiştir. Bu sonuç yapılan diğer araştırmalarla paralellik göstermektedir (Erdoğan, 2005; Celep, 2004; Günay, 2005; Türnüklü, 2001). Ancak Howard ve Norris (1994) ise, sınıf kurallarının %70'inin davranışa ihtiyaç duyulduğunda belirlendiğini saptamıştır. Sarıtaş (2006) da, yaptığı araştırmada, sınıf yönetimi dersini almayan öğretmen adaylarının sınıf kurallarını belirlemek yerine, durumlarla tek tek uğraşmayı yeğledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan çalışmada, öğrencilerinin söz almadan konuşmama, sınıf ve çevre temizliğine dikkat etme, doğru söyleme ve sınıfta uygun olmayan yer ve zamanda konuşmama ile ilgili kural oluşturmayı "Önemli" olarak seçtikleri tespit edilmiştir. Atıcı'nın (2000), Türkiye ve İngiltere arasında karşılaştırmalı olarak yaptığı araştırmada ise, söz almadan konuşma, derse ya da ders sırasında yürütülen aktivitelere karşı ilgisizlik ve arkadaşlarını rahatsız etme kurallarını her iki grupta da en sık görülen istenmeyen davranışlar arasında yer aldığını belirlemiştir. Günay (2005) ve Kişi (2003) yaptıkları araştırmalarda, öğretmenlerin söz alma, doğru söyleme, arkadaşlarına zarar vermeme ile ilgili kurallar oluşturmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Dağdelen (1999), ilköğretim öğrencilerinin sınıf içi olumsuz davranışlarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre karşılaştırmasını yaptığı çalışmasında bu araştırmayla paralel sonuçlara ulaşmıştır.

Çalışmada, sınıf öğretmen adaylarının % 69'unun ve branş öğretmen adaylarının % 75'inin kuralları hem yazılı hem de sözlü olarak ifade edecekleri belirlenmiştir. Bu durum Günay'ın (2005) yaptığı araştırmayla paralellik göstermektedir. Sarıtaş (2000), özellikle alt sınıflarda kuralların yazılı belge haline getirilerek öğrencilere öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmen adaylarının % 92'i ve branş öğretmen adaylarının % 85'i öğrencilerin tümünün sınıfta oluşturulan kuralları bilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmalarla ve litaratürle paralellik göstermektedir (Günay,2005; Burç, 2006; Aydın, 1998; Çelik, 2002).

Sınıf kurallarının belirlenmesinde; sınıf öğretmen adaylarının % 79'u ve branş öğretmen adaylarının % 75'i sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesini; sınıf öğretmen adaylarının % 67'si ve branş öğretmen adaylarının % 69'u okuttuğu sınıf düzeyini; sınıf öğretmen adaylarının % 57'ü ve branş öğretmen adaylarının % 75'i öğrencilerin ihtiyaçlarını "Her zaman" dikkate aldıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf ve branş öğretmen adaylarıyla yapılan bu çalışmada, sınıf kurallarını zümre öğretmenlerinin belirlemesi, diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıflarında uygulamaları ve velilerin istek ve beklentilerine göre kurallar oluşturmaları görüşleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Başka bir ifadeyle, branş öğretmen adayları sınıf öğretmen adaylarına oranla sınıf kurallarını zümre öğretmenlerinin belirlemesini ve diğer sınıflarda iyi işleyen kuralları kendi sınıfında uygulama görüşlerini daha çok benimserken, sınıf öğretmen adayları ise, branş öğretmen adaylarına göre, velilerin istek ve beklentilerine uygun kurallar oluşturma görüşünü daha az tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Günay (2005), Ök, Göde ve Alkan (1998), yaptıkları araştırmalarda sınıf kurallarını belirlemede öğretmenlerin okuttukları sınıf düzeyini, öğrencilerle kural oluşturmayı ve öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate aldıklarını belirlemişlerdir. Burç (2006), yaptığı çalışmada, sınıf içi tüm etkinliklerde öğrenci önerilerini dikkate alır maddesine, yönetici ve öğretmenlerin "Çoğu zaman", öğrencilerin "Her zaman", müfettişlerin ise, "Çok az" cevabını verdiklerini belirlemiştir. Ancak, Blankship'in (1985) 18 anaokulu öğrencileri ve öğretmenleriyle yaptığı araştırmada, kuralların öğretmenlerin öğretimiyle değil, öğrencilerin davranışlarının sonuçlarının gözlenmesiyle öğrenildiğini saptamıştır.

Sınıf öğretmen adaylarının %69'u ve branş öğretmen adaylarının %66'sı sınıf kurallarını oluştururken kurala uyma durumunda verilecek ödülleri ve uymama durumunda uygulanacak yaptırımları belirleyeceklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları yapılan diğer çalışmalarla ve literatürle paralellik göstermektedir (Özyürek, 1996; Ök, Göde ve Aklan, 1998; Çelik, 2002; Arslan, 2004; Günay, 2005). Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları öğrencilerle belirlenen kuralları uygulama, kurala uymayan her öğrenciye aynı yaptırımı uygulama, sürekli hale gelmişse beklenen yaptırımı uygulama maddelerini "Her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Türnüklü (2001) yaptığı araştırmasında; İngiltere ve Türkiye'de deneyimli öğretmenlerin, sadece istenmeyen davranışı gösteren öğrenciyle iletişim kurduğunu, deneyimsiz öğretmenlerin ise tüm sınıfa yönelik tepkiler verdiklerini belirlemiştir. Bu sonuç, yapılan diğer çalışmalarla paralellik göstermektedir (Günay, 2005; Burç,2006).

Yapılan çalışmada, sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları kurallarla ilgili açıklamalar yapma, kuralları renkli kartona yazıp öğrencilerin görebileceği bir yere asma, kuralları günlük hayatla ilişkilendirerek anlaşılır hale getirme, kurallarla ilgili örnek olaylar anlatma, kurala uyan öğrencileri "aferin, teşekkür ederim" şeklinde ödüllendirme ve kuralları anlatan resim ve karikatürleri sınıfta sergileme davranışlarını "Her zaman" uygulayacaklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adaylarının kuralları yazılı olarak velilere gönderme görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer bir deyişle, branş öğretmen adaylarının sınıf öğretmen adaylarına göre kuralları yazılı olarak velilere gönderme görüşünü daha çok önemsedikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tercih etmeyi düşündükleri yöntemler yapılan araştırma ve literatürle paralel niteliktedir (Brophy, 1988; Kişi, 2003; Senemoğlu, 2005; Günay, 2005).

Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları sınıf kurallarının öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemede, öğrencilerin davranışlarını gözlemlemenin birinci derecede öncelikli olduğunu ifade etmişlerdir. Günay (2005) yaptığı araştırmada da öğretmenlerin öğrencilerinin davranışlarını gözlemleyerek kuralın anlaşılıp anlaşılmadığını belirlediklerini saptamıştır.

Yapılan çalışmada, sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları doğru davranışın oluşmasında etkili olamıyorsa, öğrenciler kural cümlesini anlamıyorsa ve farklı kurallara ihtiyaç olduğunda değiştireceklerini belirtmişlerdir. Başar'a (2006) göre; varolan kurallara uyulmalı, ancak yararlı olmaktan çıktıklarında veya daha faydalı kurallar bulunduğunda değiştirilmelidir. Bu sonuç, yapılan diğer araştırmalarla ve literatürle paralellik göstermektedir (Aydın,1998; Günay,2005).

Sınıf öğretmen adayları ve branş öğretmen adayları kuralların her durum ve kişi için geçerliliğinin "Çok önemli" olduğunu, kuralların zaman zaman esneyebileceği görüşünü de, "Önemli" olarak belirtmişlerdir. Başar'a (2006) göre; kurallar çok seyrek de olsa belirli nedenlere bağlı olarak esnetilebilmelidir. Yapılan araştırmadan farklı olarak Günay'ın (2005) yaptığı araştırmada; kuralların esnek olmaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmada, sınıf öğretmen adaylarının %65,6'sı ve branş öğretmen adaylarının %72'si olumlu kural cümleleri kurmayı tercih edeceklerini belirtirken, sınıf öğretmen adaylarının %26'sı ve branş öğretmen adaylarının %28'i olumsuz cümle kurmayı tercih edeceklerini belirtmektedir. Bu sonuç, yapılan diğer araştırmalar ve literatürle paralellik göstermektedir (Aydın,1998; Çelik,2002; Arslan, 2004;Başar, 2006; Erdoğan,2005;Celep, 2004). Ancak, sınıf öğretmen adaylarının %26'sının ve branş öğretmen adaylarının %28'inin olumsuz cümle kullanacaklarını belirtmeleri oldukça düşündürücüdür.

İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmaya ilişkin bulgular ve sonuçlar çerçevesinde geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Eğitimin ailede başladığı ve çocuğun ailede öğrendiği kurallarla okula başladığı düşünüldüğünde, öğretmenlerin, farklı özelliklere sahip çocukların bir arada olmasından kaynaklanan çeşitli sorunlarla karşılaşabilecekleri yadsınamaz bir gerçektir. Bu noktada, öğretmenlerin ailelerle olan iletişimi sürekli ve düzenli olmalıdır. Okulda oluşturulan kuralların velilere de bildirilmesi, çocuğun okul ve ev yaşamı arasında yaşayabileceği sıkıntıların ortadan kalkmasında yardımcı olabilir.
- Eğitim Fakültelerinde okuyan sınıf ve branş öğretmen adaylarının sınıf yönetimi derslerinin staj uygulamalarında hazırlayacakları projelerle desteklenmesi, mezun olduklarında karşılaşabilecekleri sorunlara karşı daha donanımlı yetişmelerini sağlayabilir.
- Eğitim Fakülteleri ile okullar arasında iletişimi artırıcı çalışmalar yapılabilir. Öğretmen ve öğretmen adayları çocukların gelişim özelliklerini ve çevre faktörünü göz önüne alarak, sınıf düzeyine göre kuralları öğrencilerin anlayabileceği şekilde oluşturabilir.
- Bir başka çalışmada, öğretmen adaylarının kural oluşturma ve uygulamaya yönelik görüşleri, cinsiyetleri, yaşadıkları çevre ve sosyo-ekonomik düzeyleri açısından incelenebilir.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2000). *Olumlu ve Öğrenmeye Uygun Ortam Yaratma*. Ed: L. Küçükahmet. Sınıf Yönetimi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Arslan, H. (2004). *Sınıf Kurallarının Belirlenmesi ve Uygulanması*. Ed: Şişman, M.- Turan S. Sınıf Yönetimi. 2. Baskı, Ankara: Öğreti Yayıncılık.

Atıcı, M. (1999). An Exploration of the relationships between classroom management strategies and teacher efficacy ın english and turkish primary school teachers. University of Leicester. http://www.yok.gov.tr/egitim /ogretmen/tez_ozetleri/meral.htm .05.09.2005.

Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Başar, H.(2006). *Sınıf Yönetimi*. 13. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

Blankenship, M.L.(1985).Kindergarden Children's Perceptions Of Classroom Rules. ERIC:ED265939.

Brophy, J. E. (1988). Educating Teachers About Managing Classrooms And Students. ERIC:ED285844.

Burç, D.E.(2006) İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri (hatay ili örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Burk, J.& LeBlanc, H.P. (1993). Implicit nonverbal rules ın the classroom: a study of gender and status differences. ERIC:ED416558.

Celep, C. (2004). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. 3.Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

Çelik, V. (2002). *Sınıf Yönetimi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Dağdelen, Ö. (1999). İlköğretim öğrencilerinin sınıf-içi olumsuz davranışlarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Program Geliştirme Anabilim Dalı.

Erdoğan, İ. (2005). *Sınıf Yönetimi*. 9. Baskı, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ertürk, S. (1993). *Eğitimde Program Geliştirme*.7. Basım, Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Günay, Y. (2005). İlköğretim birinci kademede görev yapan öğretmenlerin sınıf kurallarını oluşturmada ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Howard, N.A.& Norris, M.R. (1994). Source, Characteristics, And Percieved Effectiveness Of Classroom Rules. ERIC:ED396855.

Kişi, P. (2003). İlköğretimin birinci kademesinde sınıf kurallarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Adana İl Merkezi Örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Ök, M. Göde, O. Alkan, V. (1998). İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi. www.meb.gov.tr/yayinlar ,05.09.2005.

Özyürek, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.

Sarıtaş M.(2000). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama. Ed. L. Küçükahmet. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. c.19. sy.1 Bursa. 167–187.

Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*.12. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Türnüklü, A.(2001). İlkokullarda Sınıf Yönetimi. University of Leicester. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ tez/ aturnuklu.htlm, 05.09.2005.

Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yrd. Doç. Dr. Selma GÜLEÇ

03.09.1965 tarihinde İnegöl'de doğdu. 1986 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi'ni bitirdi. Yüksek Lisansını 1989 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Sanatları Anabilim Dalı'nda; Doktorasını ise 1994 yılında Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. Halen Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda Yrd. Doç. Dr. olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

Araş. Gör. Gönül ONUR SEZER

15.06.1983 tarihinde Bursa'da doğdu. 2005 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği A.B.D.'nı bitirdi. Yüksek Lisansını 2008 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı'nda yaptı. Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı'nda 2008 yılından beri doktorasını yapmakta ve Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir.

Araş. Gör. Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN

10.08.1982 tarihinde Bursa'da doğdu. 2005 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği A.B.D.'nı bitirdi. Yüksek Lisansını 2008 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı'nda yaptı. Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı'nda 2008 yılından beri doktorasını yapmakta ve Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir.

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt 12 Sayı 22
Aralık 2009
ss.58-81